

Borgerforeningen Mols afholder generalforsamling på Molsgården den 28. januar 2005

Vi lever - som Dronningen sagde i sin nytårstale - i en verden i stadig forandring. Vi tror på fremskridtet og forventer en stadig fremgang, sådan som også vore forfædre gjorde det, selv om deres liv foregik i et roligere tempo, og morgendagen for dem var mere forudsigelig.

I 2004 fik EU ti nye medlemmer og terror er på banen med sin helt egen dagsorden.

I vores eget lille Danmark stod den på kronprinsbryllup, kommunalreform og krig i Irak. De sidste dage af året skyllede flodbølgen i Asien alt andet af forsiderne og medførte et nytår i skyggen af død og ødelæggelse.

I Borgerforeningens egen lille verden synes problemerne på den baggrund små og ubetydelige, men – for at bruge endnu et citat fra dronningens nytårstale – må vi også godt tænke på, at demokratiet og den demokratiske tradition ikke er nogen selvfølge.

Det er vigtigt, at vi hører på hinanden og gør plads for forskellige synspunkter; men det er lige så vigtigt, at vi siger stop, hvis vi frygter, at noget truer vores samfundsform. Vi ønsker et samfund, hvor der hersker åbenhed og tolerance; men vi må samtidig stå fast på de værdier, som vi anser for grundlæggende for fællesskabet. Det er en vanskelig balance. Vi kan komme til at gøre vort demokrati fortræd ved at overreagere; men vi styrker ikke demokratiet ved at dukke os eller lade stå til. Det er en udfordring, som vi må tage alvorligt.

Set i det lys indtager Borgerforeningen Mols også sin plads som et vigtigt forum for det lokale demokrati ikke mindst under den fremtidige kommunestruktur, hvor vi her i området uden tvivl må se i øjnene, at der bliver behov for endnu stærkere mandat og endnu bedre argumentation i kampen for **ikke** at blive yderligere marginaliseret i den kommende større region og større kommune.

I den forbindelse har det været en stor glæde og tilfredsstillelse for bestyrelsen, at medlemmerne i stærkt stigende omfang gennem de sidste år bakker op om foreningen.

Medlemstallet er nu oppe på 318 mod 99 i år 2002 – en stigning på 221%. Alene medlemskampagnen resulterede i et halvt hundrede medlemmer. Det tager vi som udtryk for, at der lokalt er stor interesse for at bevare en stærk borgerforening, der ser det som sit formål på forskellig vis og bredest muligt at varetage borgernes og områdets interesser i god dialog med myndigheder og politikere – ikke mindst under hensyn til den kommende meget større kommune, hvor det i langt højere grad er af stor vigtighed at gå ind i debatten og planlægningen længe før beslutningerne træffes, så vi ikke

ender med en perfid, bagudrettet diskussion. Vi har ikke brug for en debat, hvor nogen smider verbale stinkbomber og derefter fralægger sig ansvaret for den dårlige lugt.

Kommunalreform

virksomheder, kommunesammenlægninger eller i EU-sammenhæng, og med samfundsudviklingen ændres magtstrukturene.

I Borgerforeningen kan vi godt se, at de små enheder er administrativt sårbare, og at sagsbehandling i et moderne samfund kræver stigende ekspertise, men vi er også bevidste om, at større enheder jo også betyder øget afstand til magten med den følgevirkning, at yderområder i højere grad kommer til at føle sig overset eller forbigået. Den opmærksomhed om f.eks. lufthavn og veje, som Djursland har fået af det nuværende Århus amt, kan vi næppe regne med fra den nye region, ligesom vi må påregne en endnu større indsats for at bevare f.eks. udrykningslæge. På samme måde rykker de folkevalgte på det primærkommunale område et skridt længere væk fra de lokale opmærksomhedsfelter.

I Ebeltoft kommune har der gennem mange år været en god forståelse for, at lokale områder ikke skulle fratages al indflydelse. Derfor har denne kommune fra "frikommunetiden" holdt fast i lokalrådstanken, og Borgerforeningen, der har drøftet situationen med Lokalråd Mols, vil stærkt anbefale, at lokalrådstanken indgår i den fremtidige kommunale vision – gerne i udvidet form.

Vi glæder os over, at amtsrådet har vedtaget at placere et hospice i Rønne, og vi vil fortsat gennem medlemskab af Djurslands Erhvervsråd lade vores stemme høre i kampen for Djurslands store fællesopgaver som eksempelvis lufthavn, tog- og vejforbindelse samt havnevirksomhed og IT-motorveje.

Lokalplan nr. 264 Lyngparken

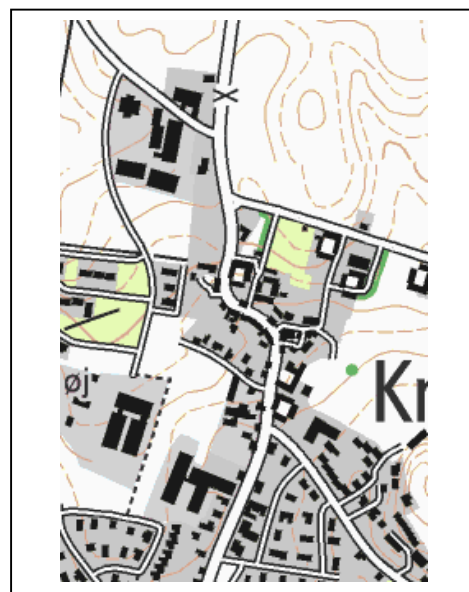
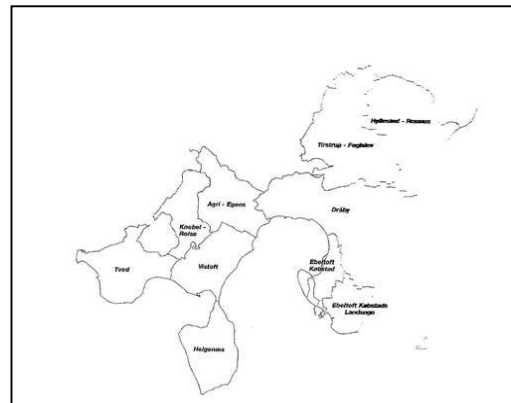
Gennem hele 2004 har foreningen været i god dialog med de kommunale myndigheder. Med Borgerforeningen som stort set eneste eksterne deltager ved det offentlige møde om lokalplanændringen i Lyngparken opnåede foreningen ved forhandling at få medtaget et visionsafsnit om fremtidige boliger, uden at ændringsforslaget forsinkede den påtrængende og helt aktuelle udvidelse af Lyngparken.

Lokalplan for Knebel by

I samarbejde med kommunens planchef har Borgerforeningen i 2004 talt om, at det nok var tiden at få lidt gang i udarbejdelsen af en lokalplan for Knebel by – I Borgerforeningen fandt vi frem til nogle mennesker, som kendte til forholdene i Knebel, og som kunne bidrage med fortællinger, beskrivelser og evt. fotografier mv. med henblik på at få det historiske grundlag på plads i en udviklings- og bevaringsplan for Knebel.

Imidlertid er arbejdet gået lidt i stå på grund af megen travlhed i planafdelingen, hvor planchefen har været nødt til at prioritere andre opgaver. Men i Borgerforeningen agter vi at intensivere arbejdet og indkalde til et indledende møde herom i foråret.

Selv om der allerede findes en del materiale i kommuneatlas for Ebeltoft kommune over bevaringsværdier i byer og bygninger, og Borgerforeningen er i besiddelse af kulturmiljøredegørelsen fra Århus amt f.s.v.a. Rønne og Ebeltoft kommuner – og som i øvrigt er tilgængelig på Internettet (på adressen: <http://www.skovognatur.dk/Fussingoe/nationalparken/Kultur/Kulturmiljoeredegorelse/Kulturmiljoeredegorelse/tekst.htm>) - er foreningen fortsat interesseret i kontakt med mennesker, som synes, at det kunne være en spændende opgave at komme til et møde i Borgerforeningen og fortælle, vise nogle få

billeder, og i det hele taget medvirke til at få samlet en god del af byens gamle historie.

Når arbejdet er tilendebragt har hele fire landsbyer i foreningens område været igennem den helt lokale demokratiske proces, på vej til et endeligt lokalplanforslag som et fint instrument til den forestående udvikling på Mols. Det er et meget tilfredsstillende resultat her før kommunesammenlægningen.

Brandvæsen

Omkring sidste nytårsskifte havde vi et fællesmøde med den daværende beredskabschef, og sammen foranstaltedes en kampagne for at få flere personer i den lokale beredskabsstyrke. Allerede på bestyrelsens møde i februar kunne vi konstatere, at styrken var forøget med flere personer. Et særdeles tilfredsstillende resultat, og nu følger vi spændt udviklingen på beredskabsområdet, idet der forudses ændringer på det beredskabsorganisatoriske plan af såvel lovgivnings- som kommunesammenlægningsårsager. Men da Knebel brandstation er velplaceret set i relation til overholdelse af respons tid i den nye kommune, ser vi meget fortrøstningsfuldt på fremtiden med hensyn til at bevare stationen i Knebel.

I udrykninger til alvorlige ulykker har det været et savn at have det rette værktøj, og beredskabsfolkene har måttet døje beske kommentarer for manglende professionalitet i redningsarbejdet, selv om mandskabet har ydet deres bedste. På den baggrund indgik vi i forhandling med beredskabskommission og –chef i håb om, at budgetterne op til årsskiftet kunne indeholde anskaffelse af frigørelsesværktøj til stationen i Knebel. Som bekendt lykkedes denne forhandling også – om end omgærdet af nogen turbulens.

Trafiksikkerhed

Som nok de fleste bekendt er man på rådhuset i færd med at udarbejde en trafiksikkerhedsplan, og Borgerforeningen er blandt mange andre bedt om forslag hertil. Samtidig har foreningen haft flere henvendelser vedrørende trafiksikkerheden på nogle vejstrækninger.

En del af dem drejer sig om de uheld/ulykker, som sker i forbindelse med indkørslen til Vrinners fra nordsiden.

I Borgerforeningens bestyrelse er vi af den opfattelse, at byskiltet i større grad vil medvirke til at nedsætte hastigheden i svinget, hvis skiltet blev flyttet 100 – 150 meter længere mod nord.

Det lidt uoverskuelige og - for fremmede trafikanter især - også overraskende vejsving ned ad bakken må passeres frem til byskiltet med en hastighed, som er mere end 50 km/t, og flere trafikanter har i tidens løb måttet sande, at hastigheden har været for stor.

En anden del af henvendelserne omhandler den på sine steder dårlige afstribning (eksempelvis vejen mellem Knebel og Vrinners) eller helt manglende afstribning (eksempelvis Tved by).

Manglende eller dårlig/nedslidt afstribning øger trafikanternes usikkerhed, ikke mindst når der samtidig forefindes dybere vejgrøfter eller vejskrænter på samme strækning.

I den mørke tid er i det mindste en midterstribe særligt påkrævet.

Alt i alt er vi i bestyrelsen enige om, at det er nødvendigt at medvirke til en forbedring af trafiksikkerheden, og når nu Stiplanen lader cykelstierne vente på sig, kan ovenstående forslag gennemføres for meget små midler. Det er imidlertid glædeligt, at der - allerede inden trafiksikkerhedsplanen overhovedet har set dagens lys - er blevet plads på vejbudgettet til ny belægning med afstribning på en meget stor del af vejene på Mols.

Borgerforeningen har endvidere peget på at udkørselen fra Viderup (Bykrogen) til Lyngevej/Karlshøjvej i Vistoft og udmundingen af Porskærvej i Knebel Bygade/Møllebakken rummer trafiksikkerhedsmæssige risici ligesom fremme af stiplanen vil betyde øget sikkerhed.

Lokalarkivet

Siden renoveringen af Molsskolen begyndte, har lokalarkivet været nedpakket og placeret i magasinet. Det er naturligvis helt utilfredsstillende. Borgerforeningen har derfor med lys og lygte ledt efter alternative lokaler, og mange forslag har været til drøftelse. Men i skrivende stund skulle de sidste formaliteter være på plads, og lokalarkivet kommer op i lyset i lokalerne på Knebel Bygade 40 - det gamle CAMA.

Der er forhandlet en aftale med børne- og kulturudvalget, og penge til lejemaal er sikret i budgettet gennem en forøgelse af det årlige tilskud til museumsforeningen, som så er tilpligtet både faglig bistand og midler til lokaleleje i fremtiden. Alternativet var, at Borgerforeningen selv skulle forestå lejemaal og ansøgning om tilskud hvert år.

Nu er der sikret en placering i gode lyse lokaler med faglig bistand fra museet i Ebeltoft til de lokale ildsjæle, som stadigvæk er nødvendige for at få et aktivt miljø omkring arkivet. En længerevarende proces med tålmodigt og

ihærdigt arbejde, hvor mange sten skulle ryddes af vejen, har nu fundet sin afslutning. I Borgerforeningen glæder vi os over samarbejdet med de kommunale myndigheder, som også her har vist god vilje til at løse problemerne omkring denne sag.

Grundlovsdag

Grundlovsrådet i præstegårdshaven, som traditionen tro arrangeres i samarbejde med menighedsråd, Lyngparken og Karpenhøj, tiltrak omkring 200 mennesker. Årets grundlovstaler var denne gang Kjeld Koplev fra Danmarks Radio.

Studieværten i P1-programmet "Koplevs Krydsfelt" trak blandt andet linien fra den danske grundlovstradition op i relation til situationen i mange lande verden over, hvor en grundlov - som vi kender den - slet ikke findes, og han mindede os alle om, at den bedste tale trods alt er samtalen - dialogen. Så både grundlovstale og den royale nytårstale mindede os om at værdsætte og påskønne demokratiet og behandle hinanden godt i udvekslingen af synspunkter.

Det musikalske indslag blev leveret af elever fra den kommunale musikskole og ungdomsskolen Mols. "Shanghai-gruppen" gav prøver fra repertoire for sommerens tur til Kina.

Sommerfest i jubilæumsår

Sommerfesten på Mols havde sidste år 30 års jubilæum og det skulle naturligvis fejres! Årets reklamebanko fyldte traditionen tro teltet torsdag aften. Stemningen var i top, og der var rigtig mange fine gevinster sponsoreret af lokale erhvervsdrivende fra Mols/Helgenæs, Rønde og Ebeltoft. Hovedgevinsten var et gavekort fra Århus Charter på 1500 kroner.

Om fredagen var luften fuld af røg og larm fra motorer! Der var opvisning af motor cross'ere, 4-hjulscrossere og de kraftfulde 4-hjulstrækkere, der underholdt de mange gæster på de spændende baner bag feriecentret! I de 3 timer, der blev kørt opvisning og "ræs", så vi solens stråler for første gang i en måned, og humøret røg naturligvis i top! Ellers var det regn, regn og atter regn, der satte sit præg på sommerfesten sidste år!

Der var mange gode aktiviteter for børnene, men flere gange måtte vi i al hast flytte arrangementerne fra pladsen ind i teltet for at børnene ikke skulle drukne i regn.

Vi forsøgte os med pensionistkaffe i Molshallen i stedet for i teltet. Det blev en stor succes, idet man dér sidder bedre, der er bedre lys, og en nemmere vej for de gangbesværede!

Sommerfesten bød på The Powls, Sweetharts, søstre Moe, The Hilbillies, Laursen og Morgenstjerne og sluttede af med Country Sisters om søndagen. Vi flottede os lidt med disse bands, men der var også tale om et stort jubilæumsår!

Regnen holdt desværre nogle familier hjemme. Vi fik ikke de entré-indtægter, som vi havde regnet med, idet gæsterne allerede havde søgt ly i teltet inden vi om aftenen var klar med entrebilletterne. Vi havde derudover problemer med indbrud og hærverk, så der var ikke kun tale om lutter fest - desværre!

Resultatet blev - samlet set - et mindre underskud på godt 7.000 kroner, som blev delt mellem IF Mols og Borgerforeningen Mols. Det er de to foreninger, der normalt nyder godt af Sommerfestens overskud, som jo sidste år stod i skarp kontrast til det flotte resultat på godt 31.000 kroner i år 2003.

Det er altid ærgerligt, når så mange frivillige hjælper til og bruger rigtig mange timers arbejde, at resultatet ikke ender i plus!

Vi takker de frivillige hjælpere rigtig mange gange for det store arbejde og håber, at mange igen er klar til at løfte opgaven til sommerfesten 2005.

Koncert i Mols Bjerge

Med 121 betalende voksne fik op mod 200 deltagere en dejlig musikalsk oplevelse i Svends kælder i sommer. Dertil en flot demonstration af, hvad en falkoner med megen tålmodighed og flid kan opnå i dressur af flotte rovfugle, så de kommer tilbage til ejermanden på et fløjt.

Sidste år var antallet af deltagere i koncerten på 84 og fra gæsterne kom der mange ønsker om, at Borgerforeningen meget gerne måtte fortsætte traditionen.

I bestyrelsen er der ingen tvivl om, at et årligt arrangement i Mols Bjerge af den karakter vil være en gevinst både for lokalbefolkningen og for områdets turister. Med det foreløbig stigende antal tilhørere vil vi se frem til med tiden at få et sådant arrangement til at hvile i sig selv.

Men bestyrelsen kan slet ikke løfte den økonomiske opgave endnu, og har derfor ansøgt om andel i midler til underskudsgaranti i størrelsesordenen 12 – 15.000 kr. i 2005. Og da vi allerede har fået tilsagn, ser vi frem til en fortsættelse af de musikalske traditioner i Mols Bjerge (Svends Kælder).

Førstehjælpskurser

Det har i de sidste 3 år været en fast tradition, at Borgerforeningen Mols i samarbejde med Hjerteforeningen har afholdt førstehjælpskurser i Knebel eet par gange om året.

Det er utrolig vigtigt, at lokalbefolkningen er "klædt på" til livgivende første hjælp. For selv om vi stadig har vores populære lægeambulance, er det vigtigt at turde agere, hvis en person kommer til skade i vores nærhed!

Vi havde desværre en meget negativ oplevelse med Hjerteforeningen, der pludselig 4 dage før et længe planlagt kursus meddelte, at "kassen var tom" og måtte aflyse!

Det var både ærgerligt for de lokale, der havde glædet sig til, og sat sig op til at lære nyt hos den dygtige instruktør - det var også ærgerligt for hele planlægningen, der jo gik i vasken!

For at undgå en lignende situation, er Borgerforeningen i gang med at etablere undervisning på anden vis i lokalområdet.

Via brandstationen i Knebel er vi i gang med at arrangere nyt kursus med en instruktør udpeget af Knebel og Rønne Brandinspektører. Undervisningen er tænkt afholdt på selve brandstationen i Knebel, men for at rammerne kommer i orden, skal der bygges lidt om. Det venter vi på i spænding og glæder os til at kunne byde det første hold velkommen! Der vil blive annonceret i lokalavisen, når vi er klar!

Prisen bliver nogenlunde den samme som i Hjerteforeningens regi - det er vigtigt, at alle kan være med! Vi takker Knebel Brandværn for stor imødekommenhed, interesse og vilje til at gøre en forskel!

Politikermødet

På vanlig vis blev der inviteret til politikermøde i Knebel Menighedshus i november måned. Og traditionen tro var mødet godt besøgt. De 6 lokalt valgte politikere samt en amtspolitiker gav deres bud på Kommunens fremtid og i særdeleshed Molsområdet muligheder og opmærksomhedspunkter.

Selv om vi er i gang med sammenlægningsplaner, vil der være endnu 2 år, hvor kommunen hedder Ebeltoft, og hvor de lokalt valgte politikere skal have budgetterne til at hænge sammen.

Emner som "God bosætningskommune", modernisering af Molsskolen, udvidelse med nye ældreboliger i Lyngparken, Molsarkivets mulighed for at forblive i Knebel, borgermøder om lokalplaner i Vrinners, Tved og Vistoft, motorvej, skat og service i den nye kommune, nationalpark m.fl. var til drøftelse.

Der var en god stemning og spørgelyst hele aftenen, og Borgerforeningen vil fortsætte med disse politikermøder, idet der håbes på fortsat stor lyst - fra borgernes side - til at møde de folkevalgte. Mødet var ikke lutter idyl, vi kan vist godt indstille os på, at kommunesammenlægningen vil medføre højere skatter, mindre nærdemokrati og ringere service i en kommune, som bl.a. er resultat af, at flere af de otte gamle Djurslandskommuner under ingen omstændigheder ville danne én stor Djurslandskommune.

Nationalparken Mols Bjerge

Formålet med pilotprojektet Nationalparken Mols Bjerge er at undersøge, hvordan en dansk model for en nationalpark på Mols kan udformes - og hvad der lokalt vil være opbakning til.

Pilotprojektet gennemføres i et samarbejde mellem Ebeltoft og Rønne Kommuner, Århus Amt, Fusingø Statsskovdistrikt og en række foreninger, organisationer og frivillige borgere.

I løbet af en to års periode samarbejdes der i pilotprojektet om at formulere en langsigtet målsætning for området med en plan for afgrænsning og indhold af en eventuel nationalpark på Mols.

Først når forsøgsperioden er afsluttet i 2005, tages der stilling til, om vi skal have en nationalpark. I den forbindelse er det glædeligt, at Helgenæs er begyndt at vise interesse for at være med i projektet.

Borgerforeningen Mols har sæde i styregruppen og ser det som sin opgave at medvirke til at belyse fordele og ulemper ved et sådant projekt. Endvidere deltager en del af bestyrelsen i flere af pilotprojektets arbejdsgrupper, som nu står umiddelbart for at skulle aflevere indstilling til styregruppen.

Der findes efterhånden en del rapporter med statistiske beregninger og prognoser, som - så godt som gørligt - fortæller om tilstanden uden nationalpark og tilstanden med nationalpark.

Dertil er det vigtigt at notere sig, at miljøministerens oplæg indebar et løfte om, at erhvervsmulighederne i en nationalpark ikke må være ringere end uden for nationalparkområdet.

Så hvis man i området under alle omstændigheder – med eller uden nationalpark – må kæmpe hårdt for at nå op på niveau med det øvrige Danmark indenfor sammenlignelige områder, hvorfor så ikke tro på, at der i den kommende Nationalpark bliver mulighed for alternativ indtjeningsvirksomhed.

I den forbindelse har bestyrelsen da også bemærket, at folk med ben i turisterhvervet er ved at få øjnene op for et nyt turistfyrtårn på Mols! En nationalparkadministration vil kunne styre turiststrømmen. I al fald er arbejdet en meget stærk demokratisk proces, hvor der i rigt mål har været - og stadig er - gode muligheder for at præge indhold og debat med gode argumenter for eller imod en nationalpark.

Molbostøtten

Molbostøtten er rejst i 1938. En gruppe af lokale håndværkere startede en Teknisk Skole i Knebel – i Forskolens lokaler, og som bestyrelse for skolen stiftede man Knebel Borger- og Håndværkerforening. Som foreningens første aktivitet besluttede man at rejse Molbostøtten, blandt andet som vejvisersten til den berømte stendysse, Porskær Stenhus.

Støtten er senest blevet vedligeholdt af Borgerforeningen Mols for ca. 10 år siden, men der er nu desværre tale om et omfattende forfald. Fundamentet revner og billedfrisen er frostsprængt, ætset af syrerregn og slidt af vejr, vind og turister. Enkelte stykker er allerede faldet af, mens pudsen på obelisker er begyndt at falde ned og kalken skaller. Vandnæserne i overgangene mellem fundament, billedfrise og obelisk er delvis sprængt løs og faldet ned, således at der nu trænger endnu mere vand ind i bygværket. Selv om der oprindeligt er anvendt gode materialer i en høj håndværksmæssig kvalitet og bygværket er solidt, er det på høje tid, at der gøres noget.

Borgerforening har derfor ledt med lys og lygte i forsøg på at skaffe midler til en restaurering, og for tiden har vi en ansøgning liggende hos Vilhelm Kier's Fond, hvorfra vi venter et snarligt svar. Dertil er der indledt et samarbejde med Oda & Jens Karl Andersen i Knebel om et beløb pr. solgt flaske vin, hvor etiketten afspejler Molbostøtten.

Afslutning

Da Ebeltoft kommune – som den eneste kommune i Reno Djurs samarbejdet – rummer tre genbrugsstationer, har bestyrelsen ikke fundet det betimeligt – trods henvendelse herom - at arbejde for en udvidelse af åbningstiden på genbrugsstationen i Knebel. Vi ser det som en større fordel at bevare pladsen med den nuværende åbningstid end løbe en risiko for reduktion af antallet af pladser.

Borgerforeningen har i regnskabsåret støttet Foreningen til fremme af Hospice på Djursland, Erhvervsrådet på Djursland, Bådlaug i Knebelbro og pensionisterne på Mols samt ydet 1500 kr. til hovedpræmien ved sommerfestens bankospil. Mere kunne det ikke blive til efter sommerfestens negative resultat, og vi noterer i bestyrelsen, at Bådlaug - som et af

Borgerforeningens børn - nu er blevet voksen og selvstændig, og som sådan ikke mere behøver forældrenes lille, men faste økonomiske bidrag.

Flagalléen har igen i år været vedligeholdt og administreret af Gerda og Egon Pedersen i Knebel, og den kan stadig lånes ved henvendelse dér.

Igen i år har Borgerforeningen fået god bistand fra Vognmand Knud Sørensen og et hold friske brandfolk, som har fået årets juletræer på højkant og pyntet med lys.

Til sidst – men ikke mindst – vil jeg sige tak for tilslutning til vores arrangementer og rette en varm tak til vore samarbejdspartnere, presse og myndigheder for et godt samarbejde og god behandling. Og til allersidst skal der lyde en tak for samarbejdet til bestyrelsen.

Landbrugsstrukturen i nationalparkområdet
Mols Bjerge
og
scenarier for udviklingen med og uden
nationalpark

